

Egy egyházjogász pap kérdése: Ferenc pápa tanítása valóban korrekcióra szorul?

A probléma: Raymond Burke bíboros, az Apostoli Szignatúra (az Egyház legfelsőbb bírósága) korábbi prefektusa a *The Wanderer* katolikus magazinban 2017. augusztus 14-én megjelent interjúrészletében kijelentette: formálisan „korrigálni kell” Ferenc pápa egyes tanításait. A bíboros szerint: Ha a korrekció megtörténik, az felhívást jelent majd Ferenc pápa felé, hogy hozza összhangba a saját tanítását az Egyházzal, Krisztus és az Egyház Tanítóhivatala iránti engedelmességből.

Válasz:

A bíboros és társai szerepet tévesztenek. Az Egyház tanítását ugyanis elsősorban az egyetemes zsinatok és az ünnepélyes pápai nyilatkozatok foglalják össze, illetve értelmezik. Ferenc pápának nincs szüksége arra, hogy összhangba hozza saját tanítását az Egyházzal, mert ez a tanítás tökéletes összhangban van a Jézus által hirdetett erkölccsel és az egyetemes zsinaton megfogalmazott egyházi tanítással.

Ferenc pápának a házassággal kapcsolatos kijelentéseinél például figyelembe kellene venni, hogy éppen ő értelmezi helyesen az 1962/65-ös egyetemes zsinaton megfogalmazott tanítást. A II. Vatikáni Zsinat a házasságot bibliai kifejezéssel élve szövetségnek nevezi (GS 48), s ezzel megváltoztatja a zsinatig érvényben lévő felfogást is, amely a házasságot csak elvont jogviszonynak (szerződésnek) tekintette. – A jogi szemlélet szerint a házasság azáltal jön létre, hogy két jogképes személy jogszerűen kinyilvánítja akarati egyetértését: utódok nemzése céljából kölcsönösen átadják és elfogadják az élethosszig tartó és kizárólagos jogot a testükkel való, azaz nemi egyesülésre. E szemléletben a házasság elvont jogviszony, amely attól függetlenül is fennáll, hogy a házastársak között esetleg megromlott vagy már egyáltalán nincs személyes kapcsolat. Ebből adódóan, ha a felek elváltak, s új kapcsolatot létesítettek, az egyházjog úgy tekintett rájuk, mint akik tartós bűnben élnek, s míg ez az állapotuk fennállt, (például a bűnbánatot tartó anyagyilkosoktól eltérően) nem részesülhettek a bűnbocsánat és az eukharisztia szentségében. – Amikor a zsinat a házasságot szövetségnek nevezi, azt akarja mondani: a házasság egy férfi és egy nő élet- és szeretetközössége, akik kölcsönösen egymásnak ajándékozzák önmagukat, miközben Isten egyetlen új valósággá köti össze őket (vö. Mt 19,6). Ebben a felfogásban a házastársak joga a nemi egyesülésre nem valamiféle elszigetelt és önmagában fennálló jog, hanem a férfi és a nő személyes életközösségének jele, amely éppen nemi egyesülésükben fejeződik ki és válik valóra. E szövetség egyrészt a felek beleegyezése által jön létre, másrészt annak alapján, hogy Isten egységbe fűzi őket egymással. Ha a beleegyezést az egyik fél vagy mindkettő visszavonja, felbomlik a felek közti élet- és szeretetközösség. Ebből következően már a nemi egyesülésre sincs joguk, mert ez éppen a személyes egység kifejezője. Az Isten általi egybekötést ellenben nem lehet visszamenőleg megszüntetni. Ezért ha az elvált felek új házasságot kötnek, bűnt követnek el. Ez a magyarázata annak, hogy az érvényben lévő egyházjogi előírások szerint az új partnerrel nem is lehetett és továbbra sem lehet egyházi esküvőjük. Ha azonban csak polgárilag lépnek házasságra az új partnerrel, ebben az esetben is létrejön a személyes élet- és szeretetközösség, amelyben nemi egyesülésük ennek az új közösségnek kifejezője lesz. A házasság felbonthatatlansága miatt a válás és az újbóli házasságkötés bűn. Ezt a pápa sem vonja kétségbe. Am ha a házasságot a zsinat útmutatása szerint szövetségnek tekintjük, nem kell mindig feltételeznünk, hogy az elvált fél az új partner mellett szükségszerűen tartós bűnben él. Másként fogalmazva: még ha bűnt követett is el, (miként például a bűnét megbánó gyilkosnak) neki is lehetőség kellene adni az őszinte bűnbánatra, a megbocsátás elnyerésére és az eukharisztia vételére.

Világosan kell látni: a pápa nem a házasságjogban megfogalmazott egyházi tanítást akarja érvényteleníteni, és nem a polgári házasságot népszerűsíti. A válás és a polgári házasságban élés szerinte is bűn. Ugyanakkor Jézus példája nyomán reményt szeretne nyújtani azoknak, akiknek házassága

pusztán jogi szempontból nézve végérvényesen zátonyra futott. Új élethelyzetükben lehetőséget szeretne biztosítani számukra is a megbánásra és az eukharisztia vételére. Ezért írja 2013-ban „Az evangélium öröme” (lat. Evangelii Gaudium) szavakkal kezdődő [apostoli buzdításában](#) a következőket: „Az eukharisztia, jóllehet a szentségi élet teljességét jelenti, nem jutalom a tökéletesek számára, hanem bőkezű gyógyszer és táplálék a gyöngéknak” ([EG 47](#)). S ugyanez a megfontolás indítja azokat a szavait is, amelyeket „A családban megélt szeretet” (lat. Amoris Laetitia) szavakkal kezdődő apostoli buzdításában¹ (2016) a polgári házasságban élőkre vonatkozóan mond: „türelemmel és tapintattal kell fogadni és kísérni őket. Ezt tette Jézus a samariai asszonnyal (vö. [Jn 4, 1–26](#)): válaszolt igaz szeretetre irányuló vágyára, hogy megszabadítsa mindattól, ami beárnyékolta az életét, és elvezesse az evangélium örömére” (AL 294). Tény, hogy ezt és az ehhez hasonló kijelentéseket az irgalmatlan és a jogi szemlélettől elszakadni nem képes klerikusok „zavaros gondolatoknak” minősítik. Megjegyzendő azonban, hogy ennek a dokumentumnak magyar fordítása (2016) az írás „zavaros állításaival” együtt a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia jóváhagyásával jelent meg². A pápát bíráló magyar papoknak tehát jól meg kellene fontolniuk, hogy amikor a pápa írását bírálják, valójában a püspöki konferenciát is otromba kritikával illetik.

2017. szeptember 29.

Turay Alfréd

¹ Letölthető a [Vatikán honlapjáról](#).

² [Szent István Társulat, 2016](#)